

Ivan Wolffers: 'Als de tijd voor altijd stil zou staan' Uitgeverij Nieuw Amsterdam, Amsterdam 2014. ISBN 9789046817681 (Prostaatanker/ Arts als patiënt/ED/1) Zie ook; www.nieuwamsterdam.nl en www.ivanwolffers.nl

Soort boek/ziekte/stijl:

In dit boek van 255 pagina's beschrijft Ivan Wolffers, na 12 jaar te hebben geleefd met prostaatanker, hoe deze ziekte zijn leven beïnvloedt. Hij licht toe wat hij is gaan relativeren en juist nog steeds belangrijk in zijn leven vindt, hoe hij terugkijkt op fasen uit zijn leven en hangt aan het leven. Want het leven van alledag gaat ondertussen door terwijl tijd het kostbaarste bezit lijkt te zijn geworden. Wolffers heeft het daarbij in zijn boek over zijn contact met zijn vrouw en kleindochters, hoe hij nadenkt over voorvallen en gesprekken met hen, hoe kanker ook deze relaties heeft gekleurd.

Cover: Wat verandert er wanneer je ervan doordrongen raakt dat je leven eindig is? (...) Al jarenlang leeft Ivan Wolffers met de wetenschap dat er kanker in zijn lichaam zit. In *Als de tijd voor altijd stil zou staan* beschrijft hij nauwgezet wat die ziekte voor invloed heeft op zijn leven. Alles komt in een ander daglicht te staan omdat het besef van tijdelijkheid ervoor zorgt dat tijd zijn kostbaarste bezit blijkt te zijn geworden. *'Wat betekent "ik zal je nooit vergeten?"' vraagt Helena, die tweeënhalf jaar oud is. Ze heeft die woorden in een liefdesliedje gehoord. Nooit, een woord dat net zo moeilijk is als altijd of eeuwig. De werkelijkheid ligt tussen even en oneindig en is tijdelijk.*

Misschien is dat wel het moeilijkste van kanker, dat je gedwongen wordt om je horloge gelijk te stellen met de werkelijkheid van de levensduur. Liever geloof ik in sprookjes over eeuwige jeugd en zing ik liedjes over liefdes die sterker zijn dan de dood.'

Over de schrijver:

Ivan Wolffers (1947) studeerde medicijnen, promoveerde op een medisch antropologische studie en was buitengewoon Hoogleraar aan de Vrije Universiteit. Hij is getrouwd met de schrijfster en filmmaakster Marion Bloem, heeft een zoon en drie kleinkinderen. Ivan Wolffers reist veel naar derde wereld landen en zet zich in voor vele daaraan gerelateerde doelen (Aids, CARAM etc.) Zijn ziekte heeft zijn werken levenslust niet getemperd, wel zijn inzicht vergroot in de relatie tussen arts en patiënt: een wereld van verschil. Patiënten emanciperen en dokters bescheidener maken is zijn doel. Zie ook <http://www.ivanwolffers.nl> en <http://www.joop.nl> Wolffers is ook auteur en schrijft over vele verschillende thema's in diverse vormen; van kinderboeken en theaterstukken, artikelen voor Volkskrant en Vrij Nederland, tot de zeer bekende boeken over werking en bijwerkingen van medicijnen en eigen ervaringsverhalen op basis van 'weekboeken'.

Daarnaast houdt hij op zijn website (ivanwolffers.nl) een blog bij over zijn ervaringen als kankerpatiënt, op Joop.nl schrijft hij een dagelijkse column over gezondheid en op Twitter deelt hij dagelijks de laatste resultaten van medisch wetenschappelijk onderzoek. In de maandelijkse column die Wolffers sinds 2010 schrijft voor Medisch Contact zoomt hij in op de relatie tussen arts en patiënt.

<http://medischcontact.artsennet.nl/opinie/columns/ivan-wolffers.htm>

Korte bespreking:

Ivan Wolffers beschrijft in dit boek *Als de tijd voor altijd stil zou staan* hoe zijn leven beïnvloed wordt door de jarenlange prostaatkanker die hij heeft. Zoals de cover zegt, onderwerp van dit boek is *Wat verandert er wanneer je ervan doordrongen raakt dat je leven eindig is?* Dat maakt Wolffers duidelijk met allerlei voorbeelden uit zijn alledaagse leven, die hij overdenkt en waarvan hij bespreekt wat het met hen doet. Naast de informatie over behandelingen, uitslagen en het nadenken over de juiste behandelingen schrijft hij bijvoorbeeld over zijn relatie met zijn kleindochter Helena, hoe hij reageert op haar vragen en hoe zij hem aan het denken zet. Dat doet hij ook bij voorvallen in zijn leven, wanneer zijn schoonvader sterft of als hij schrijft over het contact dat hij met zijn moeder onderhoudt. En natuurlijk gaat hij in op wat voor partner hij is voor Marion Bloem, zijn vrouw en hun leven samen. Steeds denkt hij na over hoe hij zich tot hen verhoudt, hoe moeilijk het is om hen te missen, hoezeer tijd voor hem belangrijk is geworden omdat hij ervan doordrongen is geraakt dat zijn leven eindig is.

Wat viel op:

- Hoe belangrijk een PSA waarde wordt in het leven van iemand met prostaatkanker.
- De moeite en bezwaren die Ivan Wolffers heeft tegen de hormoonprik die zijn prostaatkanker in toom houdt, maar vele bijwerkingen kent. Daarbij gaat hij in op zijn libidoproblemen, of ze echt waren of dat het door stress kwam. En dat hij de prik wel neemt.
- Hoe het leven doorgaat en ook vervelende voorvallen daar een stempel op drukken zoals bijvoorbeeld de brandwonden die Helena kreeg door hete thee, en de dreigende scheiding van zijn zoon.
- Zijn relatie met zijn vrouw, kleinkinderen, familie en omgeving. Hoe daarin de prostaatkanker doorwerkt, effecten heeft. Bijvoorbeeld in de verhaaltjes die Ivan Wolffers zijn kleindochter Helena voorleest.

Citaten:

Pag.57: 'De PSA laat opnieuw een hogere waarde zien. Er zit iets in mijn lichaam. Een onzichtbare geest die ze kanker noemen, maar die niet in beeld te brengen is. Twee keer is iets ondernomen om het met harde hand te verwijderen, maar het spook blijft zich ergens ophouden.'

Pag.90: 'Door haar boek snap ik dat ze niet mee moet naar het doktersbezoek om mij te troosten, maar omdat ze zelf net zo ziek is van mijn kanker. Ik ga vanaf nu mijn prostaat meer met Marion delen.'

Pag. 112: 'Dit jaar vroegen Marion en ik ons af of ons leven behekst is, of we door jaloerse medemensen zijn bewerkt. Op welk terrein of welk niveau ook, er blijkt altijd wel iets tegen te zitten: de ernstige verbranding van Helena, de beroerte van mijn moeder, de terugkeer van kanker bij Marions zus, de dreigende scheiding van mijn zoon.'

Pag.209: 'Aan het eind van de boulevard vraag ik: 'Zullen we nog een keer?'

We maken lachend het rondje nog een keer en nog een keer, want het maakt niet

uit of we op tijd zijn voor de volgende onderdeel in ons leven.

~

Hoe zal het voor mij uitpakken als ik aan een medicijnvakantie begin en mijn testosteron terugkomt, en hoeveel tijd heb ik dan nog? Vlak voor ik de uitslag krijg heb ik er nachtmerries over.”

Pag.251: ‘Mensen zeggen dingen over me op een toon alsof ik al in de kist lig. Ik ben echter niet van plan iedereen te vriend te houden nu ook netjes binnen niet al te lange tijd aan de prostaatkanker te creperen.’

Pag.255: ‘Kom mijn lief, de nieuwe prik heb ik pas een maand geleden gekregen. Er danst nog wat testosteron in mijn lichaam, mijn geslachtsdelen kunnen het nog en ik verlang naar je. Laten we de liefde bedrijven.’

Recensies/Extra:

<http://www.ivanwolffers.nl/nieuws/>

<http://www.ivanwolffers.nl/week-2014-28/>

<http://www.nieuwamsterdam.nl/als-de-tijd-voor-altijd-stil-zou-staan#.VClaNxbqOtc>

‘Off the record: ‘Dit boek is confronterend en ontroerend tegelijk. Erin lezen doet je nadenken over de belangrijke zaken in het leven en scheidt ze eenvoudig van de onbenulligheden. Dat is de kracht van het woord. – MB’